

8 ธันวาคม 2568

เรียน กรรมการบริษัทและกรรมการผู้จัดการ
บริษัทจดทะเบียนไทยทุกบริษัท

ที่ ก.ล.ต.นร.(ว) 46/2568 เรื่อง การชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการยกระดับ
และส่งเสริมการทำหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในและระบบควบคุมภายใน

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) ได้ดำเนินโครงการบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์เข้มแข็ง เพื่อยกระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความยั่งยืนให้แก่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (“บริษัทจดทะเบียน”) โดยมุ่งเน้นมาตรการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นและยกระดับกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงมาตรการส่งเสริมการทำหน้าที่ของบริษัทจดทะเบียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรในแต่ละกลุ่มสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นโดยรวมได้อย่างแท้จริง โดยหนึ่งในแนวทางการดำเนินการ คือ แนวทางการยกระดับและส่งเสริมการทำหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในและระบบควบคุมภายในซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทจดทะเบียน นั้น

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้จัดทำผลสำรวจและจากการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าบริษัทจดทะเบียนหลายแห่งยังมีประเด็นข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบควบคุมภายใน ซึ่งอาจมาจากหลายสาเหตุ เช่น ผู้ตรวจสอบภายในบางรายขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบควบคุมภายใน โดยอาจมุ่งตรวจสอบเพียงความครบถ้วนของกระบวนการต่าง ๆ โดยขาดมุมมองในเชิงความเสี่ยงของระบบว่ามีความเสี่ยงอย่างไร หรือบางกรณีเป็นประเด็นขอบเขตของการตรวจสอบภายในในการว่าจ้างซึ่งข้อบกพร่องดังกล่าว ทำให้มีประเด็นกรณีว่า บริษัทยื่นขออนุญาตเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ไม่มีระบบควบคุมภายในที่เพียงพอที่จะทำให้สามารถจัดทำและเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างต่อเนื่องและน่าเชื่อถือ และเป็นเหตุให้บริษัทที่ยื่นขออนุญาตดังกล่าวไม่ได้รับการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ได้ และมีประเด็นสำหรับกรณีบริษัทจดทะเบียนว่า กรณีทุจริตที่เกิดภายในบริษัทจดทะเบียนมีสาเหตุมาจากความบกพร่องหรือความไม่พร้อมของระบบควบคุมภายในอีกด้วย อีกทั้ง ปัญหาที่เกิดจากการที่ผู้บริหารระดับสูงใช้ตำแหน่งหรืออำนาจในการละเมิดหรือแทรกแซงการทำงานของผู้ตรวจสอบภายในหรือระบบควบคุมภายในของบริษัท (management override control) บริษัทจึงควรมีกลไกป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าว

สำนักงาน ก.ล.ต. จึงขอเน้นย้ำมายังบริษัทจดทะเบียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของระบบควบคุมภายในที่ดี การส่งเสริมการทำหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

1. กรรมการ ผู้บริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ฝ่ายตรวจสอบภายใน และพนักงานทุกฝ่ายล้วนมีความสำคัญต่อการสร้างระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็งและส่งเสริมธรรมาภิบาลของบริษัทจดทะเบียน โดยกรรมการและผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและค่านิยมองค์กรที่ชัดเจน สื่อสารและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (Tone at the Top) รวมทั้งให้การสนับสนุนการควบคุมภายในตามกรอบ COSO และประเมินผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่า ระบบควบคุมภายในมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับรูปแบบและลักษณะการประกอบธุรกิจของกิจการในสถานการณ์ปัจจุบัน ขณะที่คณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่กำกับ ดูแล และสอบทานความเหมาะสมของระบบควบคุมภายในให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ฝ่ายตรวจสอบภายในหรือบุคคลที่ทำหน้าที่ตรวจสอบภายในให้แกกิจการต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงควบคุมภายใน ส่วนพนักงานทุกระดับควรตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนในการปฏิบัติตามระบบควบคุมภายในร่วมกัน เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยั่งยืน

2. คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารและติดตามประเด็นข้อสังเกตจากหน่วยงานตรวจสอบภายใน เนื่องจากระบบควบคุมภายในเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันความเสียหาย คุ่มครองทรัพย์สิน และสร้างความน่าเชื่อถือให้รายงานทางการเงิน และรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ทั้งนี้ บริษัทควรจัดให้มีการประเมินคุณภาพงานตรวจสอบภายใน (QAR) โดยหน่วยงานภายนอกที่เป็นอิสระอย่างน้อยทุก 5 ปี เพื่อยืนยันความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลของสถาบันผู้ตรวจสอบภายใน (IIA) และเสริมความน่าเชื่อถือของงานตรวจสอบภายใน นอกจากนี้ บริษัทจดทะเบียนมีหน้าที่เปิดเผยความเห็นของคณะกรรมการเกี่ยวกับความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบควบคุมภายใน รวมถึงผลการตรวจสอบและการแก้ไขข้อบกพร่องในแบบ 56-1 One Report เพื่อให้ผู้ลงทุนได้รับข้อมูลครบถ้วน โปร่งใส และใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมั่นใจ ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และความเชื่อมั่นในตลาดทุนไทยโดยรวม

3. ระบบควบคุมภายในที่ดีจะสามารถช่วยป้องกัน บริหาร และจัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทจดทะเบียนและผู้ที่มีส่วนได้เสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น คณะกรรมการบริษัทและกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่กำหนดนโยบายและดำเนินการตามมาตรการที่เกี่ยวข้องและจำเป็นเพื่อทำให้มั่นใจว่า บริษัทจดทะเบียนมีระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม และเพียงพอในการดูแลการดำเนินงานดังกล่าวให้เป็นไปตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กฎหมาย และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการทุจริตภายในองค์กรที่อาจสร้างความเสียหายต่อทั้งบริษัทจดทะเบียนและตลาดทุนไทยโดยรวมได้ โดยคณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบมีหน้าที่ประเมินและทบทวนความเพียงพอของระบบควบคุมภายในเป็นประจำทุกปี และต้องมีการทบทวนความเพียงพอของระบบควบคุมภายในเพิ่มเติมเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

4. หลักการของระบบควบคุมภายในที่ดีต้องยึดตามกรอบแนวคิด COSO¹ โดยมีการเชื่อมโยงระบบควบคุมภายในเข้ากับกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน รวมถึงการบูรณาการด้านความยั่งยืนเพื่อให้การรายงานข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ ระบบควบคุมภายในที่ดีควรครอบคลุมกระบวนการสำคัญ เช่น การขายสินค้าและให้บริการ การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดการคลังสินค้าและสินค้าคงเหลือ การเงินและบัญชี และระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ซึ่งต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ ตรวจสอบ และอนุมัติอย่างโปร่งใส พร้อมทั้งปฏิบัติตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนต้องมีการวางแผน ติดตาม และประเมินผลระบบควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบยังคงเพียงพอ ป้องกันการทุจริต และสนับสนุนการเติบโตขององค์กร

5. หน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นด่านป้องกันสำคัญ (Line of Defense) ที่ช่วยให้บริษัทจดทะเบียนมั่นใจได้ว่าระบบควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นอิสระจากการแทรกแซง โดยควรขึ้นตรงต่อคณะกรรมการตรวจสอบและรักษาความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงานผู้ตรวจสอบภายในต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ รวมถึงบริษัทจดทะเบียนควรส่งเสริมและจัดให้มีผู้ตรวจสอบภายในที่มีคุณวุฒิรับรองด้านการตรวจสอบภายในที่ยอมรับได้ และสามารถปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานการตรวจสอบระบบควบคุมภายใน เพื่อให้การตรวจสอบมีคุณภาพและเชื่อถือได้ บริษัทจดทะเบียนควรจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเพียงพอ สนับสนุนการทำงานและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยระบุ ป้องกัน และปรับปรุงข้อบกพร่องของระบบควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม

สำนักงาน ก.ล.ต. จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในการส่งเสริมความสำคัญของระบบควบคุมภายใน (“แนวปฏิบัติ”) ที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้บริษัทจดทะเบียนได้บรรลุเป้าหมายของการมีระบบควบคุมภายในที่ดีต่อไป

อนึ่ง สำนักงาน ก.ล.ต. ขอเรียนว่า แนวทางปฏิบัติข้างต้นเป็นสิ่งที่สำนักงาน ก.ล.ต. คาดหวังจากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการและผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนในการส่งเสริมส่งเสริมการทำหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในและการพัฒนาหรือปรับปรุงระบบควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งบริษัทจดทะเบียนสามารถใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการอื่นใดเพิ่มเติมตามความเหมาะสมของพฤติการณ์หรือเงื่อนไขแวดล้อมแล้วแต่กรณี ด้วยความรับผิดชอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งปฏิบัติให้เป็นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวมเป็นสำคัญด้วย

¹ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

นอกจากนี้ สำนักงาน ก.ล.ต. ขอให้บริษัทจดทะเบียนติดตามข่าวประชาสัมพันธ์จากสำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งจะร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสื่อสารความคาดหวังและแนวทางการยกระดับและส่งเสริมการทำหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในและระบบควบคุมภายในผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมสัมมนา การจัดทำช่องทางสื่อสารที่เข้าถึงง่าย (web portal) เพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนตระหนักถึงความสำคัญของผู้ตรวจสอบภายในและระบบควบคุมภายใน และดำเนินการให้บริษัทจดทะเบียนมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพฑูรย์ ดำรงวาริ)

ผู้ช่วยเลขาธิการ

เลขาธิการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวปฏิบัติที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในการส่งเสริมความสำคัญของระบบควบคุมภายใน

ฝ่ายนโยบายระดมทุน

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2263-6226